Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

17 ИЮНЬ, ЖУМА, № 119 (867).
Сотувда эркин нархда. 1994 ЙИЛ

ТАРИХИЙ ВОҚЕА АРАФАСИДА ТУРИБМИЗ

16 июнь куни Тошкентда республика Вазирлар Маҳкамаси билан Олий Кенгаши Раёсатининг қўшма мажлиси бўлди. Уни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов бошқарди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси миллий валютасини муомалага киритиш, мамлакат ички истеъмол бозорини зарур моллар билан тўлдириш, ишлаб чиқариш корхоналарининг республика экспорт имкониятларини ошириш борасидаги вазифалари ҳамда болали оилаларни давлат томонидан ижтимоий муҳофаза қилишнинг янги тизими ҳақидаги масалалар муҳокама этилди.

Мустақил, фуқаролари тўқ ва фаровон ҳаёт кечирадиган давлат барпо этишнинг асосий шарти — юксак тараққий этган, мустаҳкам иқтисодиётни шакллантиришдан иборатдир, — деди Президент. — Республикада амалга оширилаётган барча ўзгаришларнинг, иқтисодий ислоҳотнинг ҳам асл мақсади ана шунга қаратилган. Мустақил иқтисодиёт эса мамлакатда харид кучи, қуввати, қадри юксак бўлган миллий валюта амал қилишини тақозо этади. Қолаверса, миллий валюта байроқ, туғро, мадҳия, Конституция каби давлат ва халқ рамзи, мустақилликнинг муқаддас белгисидир!

Биз миллий пулимизни жорий этишга узоқ вақтдан бери ҳозирлик кўриб келамиз. Хорижий давлатларнинг, Ҳамдўстлик мамлакатларининг бу борадаги тажрибасини мутахассисларимиз пухта ўрганди. Миллий валютага ўтишнинг биринчи босқичида «сўм-купон»ларни муомалага киритиб, синаб кўрдик, тажриба орттирдик. Унинг ёрдамида айрим иқтисодий масалаларни ҳал этдик. Энди ҳақиқий миллий валюта — сўмга ўтишнинг вақти-соати етди, деди Президент.

Маълумки, янги пул чиқариш билангина улкан мақсадларга эришиб бўлмайди. Зеро, пулимизнинг харид қуввати, жаҳон миқёсидаги мавқеи юксак бўлиши учун ҳозирдан тайёргарлик кўрмоқ лозим. Бу истеъмол бозорининг тўкинлигига эришиш, экспорт ва импорт нисбатини мусбат ҳолга келтириш, яъни республиканинг маҳсулотларни четга сотиш имкониятини кескин ошириш, айниқса, мамлакатда молия, кредит сиёсатини такомиллаштириш, жамиятнинг эҳтиёжманд табақаларини, жумладан, фарзанд тарбиялаётган оилаларни ижтимоий жиҳатдан пухта муҳофаза қилишни талаб этади.

Мажлисда республика Марказий банки бошқаруви раиси Ф. Муллажонов, Бош вазир ўринбосарлари М. Усмонов, Ў. Султонов, меҳнат вазирининг биринчи ўринбосари О. Обидов муҳокама этилган масалалар юзасидан ахборот берди.

Миллий валюта — сўмга ўтишнинг муддатлари, тартиби, у билан боғлиқ масалалар юзасидан республика ҳукумати кўраётган чора-тадбирлар, болали оилаларни давлат томонидан ижтимоий ҳимоя қилишнинг янги тизими батафсил муҳокама қилиниб маъқулланди.

Ҳар қандай давлатнинг инсонпарварлиги, жамиятнинг маънавияти аёллар ва болаларга бўлган муносабати билан ўлчанади, деб таъкидлади Президент. Шу маънода болали оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг янги тизими мукаммаллиги, уларни моддий қўллаб-қувватлашга қаратилгани билан улкан аҳамият касб этади. Қисқа қилиб айтганда, 16 ёшгача бўлган биронта бола давлат ғамхўрлигидан бебаҳра қолмайди. Бу мақсад учун ажратиладиган бюджет маблағлари ҳозиргига қараганда бир неча баробар ортади.

Мустақил Ўзбекистон халқи буюк воқеа арафасида турибди, — деди Президент Ислом Каримов пировардида. Биз иқтисодий мустақиллик йўлида яна бир улкан қадам ташлаяпмиз: ўз миллий пулимизга эга бўляпмиз. Аслини олганда — бу ҳам бир саодат. Биз буни теран ҳис этишимиз, миллий пулимизни янги туғилган фарзанд каби бағримизга босишимиз, у билан ғурурланишимиз, асраб-авайлашимиз, куч-қувватли, қадри баланд бўлиши йўлида фидокорона меҳнат қилишимиз лозим.

Мажлисда республика Бош вазири А. Муталов, Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Б. Бугров, Олий Кенгаш қўмиталари раислари, Бош вазир ўринбосарлари, тегишли вазирликлар, идоралар, ташкилотлар, банк муассасаларининг раҳбарлари қатнашди.

(ЎзА).

ҒАЛЛАКОРЛАРГА МУКОФОТ

Андижон вилоят ҳокими Қ. Обидов республикамиз ҳукуматининг Ўзбекистоннинг ғалла мустақиллигига эришиш юзасидан юргизаётган сиёсатига асосан бу йил ғалладан энг мўл ҳосил олган туманларнинг меҳнаткашларини рағбатлантириш тўғрисида қарор чиқарди.

Бу ўзига хос мусобақа ғолибларини аниқлаш чоғида ўрим-йиғим муддати ва унинг сифати, ҳосилнинг нобуд қилмай йиғиштириб олиниши ҳисобга олинади. Ғолиб чиққан туманга энг яхши ғаллакорлар, механизаторлар, қишлоқ хўжалик мутахассисларини мукофотлаш учун 50 миллион сўм берилади, иккинчи ўринни эгаллаган туман 30 миллион сўм, учинчи ўринни эгаллаган туман эса 20 миллион сўм олади. Энг яхши ғаллакор ва комбайнчиларни мукофотлаш учун санаторийларга касаба уюшмаларининг 60 та бепул йўлланмаси, гиламлар ажратилади.

Ғолибларни мукофотлаш учун маблағ вилоят ҳокимлигининг бюджетдан ташқари жамғармасидан ажратилади.

(ЎзА мухбири).

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ТУРКИЯГА ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл таклифига биноан 1994 йил 23—24 июнь кунлари давлат ташрифи билан Туркияда бўлади.

Ўзбекистон халқи ушбу ташриф икки мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг янада кенгайишига хизмат қилади, деб умид билдиради.

(ЎзА).

ИСЛОҲОТ МАСЪУЛИЯТНИ ТАЛАБ ЭТАДИ

Сурхондарё вилоят ҳокимлигида қишлоқда ислоҳотни, қайта ўзгартириш жараёнларини тезлаштириш ҳамда бу борадаги Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорларининг бажарилишини назорат қилувчи махсус комиссиянинг текшируви якунларига бағишланган йиғилиш бўлди. Уни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур комиссия раиси И. Жўрабеков бошқарди. У вилоятда иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш борасида бирмунча ишлар қилинган бўлсада, улар талаб даражасида эмаслигини таъкидлади. Вилоятдаги талайгина туман ҳокимликлари, ташкилот, корхона, хўжалик раҳбарлари иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш, хусусийлаштиришни амалга ошириш борасида камчиликларга йўл қўймоқда. Юқоридан кўрсатмалар, йўл-йўриқлар келишини кутиб турувчи раҳбарлар ҳам оз эмас.

Жойларда фермерларга вақтида ер ажратиб берилмаётгани, улар ҳар томонлама қўллаб-қувватланмаётгани ишга тўғаноқ бўлмоқда. Натижада фермерлар ўзларини мулкнинг ҳақиқий эгаси деб ҳис эта олмаяпти, улар акция ва акционерлик жамияти тўғрисида етарли маълумотга эга эмас. Айрим хўжаликларда акция суммалари эълон қилинмаган, мавжуд акциялар сотилмаган.

Вилоятнинг Бандихон ва Олтинсой туманларида чорва учун омихта ем ва озуқа етиштириш, бензин ва дизель ёнилғиси билан таъминлаш, кредит бериш аянчли аҳволда. Айрим давлат хўжаликлари номигагина жамоа ва ширкат хўжаликларига айлантирилган, хўжаликлар билан фермерлар ўртасида тузилган шартномаларга тўла амал қилинмаётир. Буларнинг ҳаммаси мутасадди раҳбарларда масъулият етишмаётгани натижасидир.

Йиғилишда вилоят ҳокими Ж. Норалиев ва бир қанча туман ҳокимларининг ахбороти тингланди.

Йиғилишда қишлоқ хўжалигида ислоҳотни амалга ошириш, хусусийлаштириш, фермер хўжаликларига ҳар томонлама ёрдам бериш борасида комиссия аниқлаган жиддий камчилик ва нуқсонларни тезда бартараф этиш чора-тадбирлари белгиланди.

ЎзА.

«ТРУД», «ХАЛҚ СЎЗИ», «НАРОДНОЕ СЛОВО» ВА «ПРАВДА ВОСТОКА» ГАЗЕТАЛАРИ ШУ ЙИЛ 18 ИЮНЬ, ШАНБА КУНИ СОАТ 10.00 ДАН 12.00 ГАЧА

Муштарийлар билан бевосита мулоқот ўтказади

УНИНГ МАВЗУИ: - «ЎЗБЕКИСТОНДА ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН КУЧЛИ ИЖТИМОИЙ СИЁСАТ»

Мулоқотда Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот, Соғлиқни сақлаш, Мудофаа, Меҳнат вазирликлари, республика Давлат мулки қўмитаси, республика Давлат солиқ қўмитаси, Касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши, шунингдек, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси раҳбарлари иштирок этишади.

Сиз уларга қуйидаги телефонлар орқали саволлар беришингиз мумкин: 33-60-56; 33-61-77; 32-36-26; 32-09-20.

Хоҳловчилар ўз саволларини олдиндан — «Халқ сўзи» газетасига —33-07-48 ва 33-57-34 телефонлари орқали бериб қўйишса ҳам бўлади.

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ҒАЛЛА — РИЗҚ-РЎЗИМИЗ

Жиззах туманидаги «Равот» йилқичилик хўжалигида ғалла ўрим-йиғимига бағишланган кўргазмали семинар-кенгаш бўлди.

Унда бу йил вилоят 450 минг тонна ғалла топшириши, ўрим-йиғим мавсумига 830 дан кўпроқ комбайн, мингта автомашина, 500 дан ортиқ прицепли трактор шай қилиб қўйилгани таъкидланди.

Кенгаш иштирокчилари ғалла ўрим-йиғимида комбайнларни ишлатиш тажрибаси билан танишди.

МИНДОНОБОД ОБОД БЎЛАЯПТИ

Фарғонадаги 1-уйсозлик комбинати шаҳар биқинидаги Миндонободда 20 оилага мўлжалланган бир ва икки қаватли коттеж уйларни қуришга киришди. Бу уйлар кредит ҳисобидан тикланиб, фуқароларга нақд пулга сотилади.

СУРАТДА: уй блоклари ишлаб чиқариш цехининг бригада бошлиғи Аҳмад Йўлдошев.

ЧИҚИНДИДАН.... ГИЛАМ

Хива гилам комбинатида қўлда гилам тўқиш фабрикаси фаолият кўрсатмоқда.

Илгари ҳар кунги иш жараёнида ҳосил бўлган тола қолдиқлари, узуқ-юлуқ хомашёдан фойдаланилмас, у бошқа цех ёки кичик корхоналарга арзон баҳода сотилар эди. Ишбилармонларнинг ғайрати туфайли аввалига иккиламчи хомашёдан қўлда гилам тўқиш цехи ишга туширилди. Сўнг у корхонага айлантирилди. Ҳозир 75 та дастгоҳда ойига 220—250 квадрат метр сержило, харидоргир гилам тўқилмоқда.

ҚАЛОВИНИ ТОПСАНГ...

Учқўприк ип-йигирув фабрикасида илгари йигирув цехи чиқиндиси ташлаб юборилар эди. Энди ундан арқон тайёрланмоқда.

Шунингдек, саралаш цехи пахта чиқитидан кўрпа-ёстиқ учун ишлатиладиган маҳсулот олмоқда. Корхона шу ҳисобига ҳар ойда 1 миллион сўмдан зиёд соф фойдага эришмоқда. Даромаднинг асосий қисми меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилишга сарфланаётир. Йил бошидан бери ишчилар турмуш шароитини яхшилаш, эҳтиёжманд оилаларга ёрдам учун 6 миллион сўм маблағ ажратилди.

ХАЛҚ ЭЪЗОЗИДАГИ УСТА

Избоскан туманидаги 29-қишлоқ ҳунар-техника билим юртида халқ устаси Йўлбарс Ўтаганов мактаби ташкил этилди.

Устоз халқ ҳунармандчилигига меҳр қўйган иқтидорли ёшларга ёғоч ўймакорлиги сирларини ўргатмоқда.

Андижон вилояти ҳунармандларининг кўрик-танловида уста ғолиб чиқиб, Саудия Арабистонига бориш учун бепул йўлланма билан тақдирланган эди. Йўлбарс ҳожи Ўтагановнинг қирқ нафарга яқин шогирди республикамиздагина эмас, ҳатто Қирғизистон ва Тожикистонда ҳам халқ амалий санъатини ривожлантиришга ҳисса қўшиб келмоқда.

ПИЛЛА ШУ ЕРДА ҚАЙТА ИШЛАНАДИ

Косонсой туманидаги шойи тўқиш ҳиссадорлик бирлашмаси пиллакашлик фабрикаси қурилишини бошлаб юборган эди. Фабриканинг дастлабки бир қисми тез орада ишга тушиш арафасида. У ишга тушса, туман пилласи шу ернинг ўзида қайта ишланиб, шойи тўқиш ҳиссадорлик бирлашмаси цехларига юборилади.

СУРАТДА: қурувчи М. Мақсудов.

ЎРИМ-ЙИҒИМ ҚИЗҒИН

Фарғона далаларида ғалла ўрими давом этмоқда.

Ҳозир вилоятда 412 дан зиёд ўрим комбайни, 20 минг ўроқчи-ҳашарчи бу муҳим юмуш билан банд. Бағдод, Бувайда, Охунбобоев ва Риштон туманлари деҳқонларига қўшни қирғизистонлик ўнлаб комбайнчи ёрдам бераётир.

Вилоят ғаллакорлари 55 минг гектар майдондаги донни 20 июнгача ўриб-йиғиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда.

ЯНГИЛИКЛАР *

• *Мустақиллик йўлларида*

МАРЖОН-МАРЖОН ТЕР ТЎКИЛАР ТОЛЛИМАРЖОНДА

Қарши даштида бунёд этилаётган Марказий Осиёда энг йирик Толлимаржон ГРЭСининг биринчи блокида тиклаш ишлари бошлаб юборилди.

Республикамиз жанубида ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, Қарши даштини ўзлаштириш, шаҳар ва қишлоқларни газ ва нефть, электр қуввати билан узлуксиз таъминлаш мақсадида саксонинчи йилларнинг ўрталарида Толлимаржон гидроэлектростанциясини бунёд этишга киришилган эди. Дастлаб ёрдамчи иншоотлар, темир-бетон буюмлари заводи, бир нечта устахона, транспорт корхонаси ва муваққат турар жойлар қурилди. Темир йўл излари тортилиб, ўнлаб километр масофада автомобиль йўллари барпо этилди. Кейинроқ нурхонадан бир неча километр олисда, шимоли-шарқда қурувчилару фойдаланувчиларнинг шаҳарчаси қад ростлай бошлади. Унга яхши ният билан Нуристон деб ном қўйишди. Шу кунгача республикамизнинг бу кенжа шаҳарчасида 112 минг квадрат метрдан зиёд турар жой бинолари бунёд этилди. Муҳташам мактаб, поликлиника, маиший хизмат уйи, савдо маркази, бир неча дўкон, бошқа маданий-маиший, маъмурий бинолар тикланди.

ГРЭСнинг асосий биноси қуриладиган майдончада ҳам талай ишлар бажарилди. Тупроқ таркибининг бирмунча мураккаблиги ҳисобга олиниб, 270 метрлик мўри ва қозонхоналар учун 14 метр чуқурликдан пойдевор кўтарилди.

Тошкент — Душанбе темир йўлининг 153-разъезди кенгайтирилиб, нурхона қурилиши учун келтириладиган юкларни қабул қилишга мослаб қайта қурилди. Бу ерда бир неча омборлар, юкларни туширадиган майдончалар, айвонлар, бир йўла 30 йўловчига хизмат кўрсатадиган бекат биноси ҳам тикланди. Ўнлаб турар жойлар барпо этилди. 153-разъезд Нуристон темир йўл бекатига кўчирилди.

Иссиқлик қуввати ҳосил қилиб берадиган блокларни сув билан совутиш режаси ишлаб чиқилган. Ҳаракатланаётган агрегатлар доимий равишда сув билан совутиб турилади. Бунинг учун Қарши асосий каналига ёнма-ён 27 гектар майдонда сунъий сув ҳавзаси барпо этилди. Ҳавзага каналдан сув тўлғазилади ва нурхонанинг машина бўлимига насослар ёрдамида пайдар-пай юбориб турилади.

Хуллас, ГРЭСда қувват ҳосил қиладиган блокларни барпо этиш учун жамики иш ниҳоясига етказилди, асосий пойдевор қўйилди. Бу ерда меҳнат қилаётган мутахассислар, ишчи ва хизматчиларнинг истиқомат қилиши, ишлаши учун барча шароитлар яратилган.

Ҳозирги пайтда нурхонанинг асосий биносида электр қуввати ҳосил қилувчи блоклар жойлашадиган ерда иш қизғин олиб борилаяпти. Ҳар бири 800 миллион киловатт электр қуввати бера оладиган тўртта блок тикланиши режаланган. Шу йил охиригача эса ГРЭСнинг биринчи блоки ишга туширилади.

— Ускуна ва жиҳозлар, блоклар қаердан ва нималар эвазига келтирилаяпти?

Ушбу саволимизга иқтидорли муҳандис, ўн йилдан буён республикамиз жанубидаги бу улкан иншоотнинг тикланишига катта ҳисса қўшаётган «Толлимаржон ГРЭС қурилиши» бошқармасининг бошлиғи Абдурасул Бозоров шундай жавоб беради:

— Аввало, республикамиз раҳбариятининг воқеалар ривожини олдиндан кўра билганлиги нурхона қурилиши учун зарур ускуна ва жиҳозларни ғамлаб қўйиш имконини берди. ГРЭС учун собиқ СССРнинг 100 дан зиёд саноат марказидан қурилиш материаллари, жиҳозлар, техника ва механизмлар, мураккаб ускуналар олиш режалаштирилганди. Қурилиш учун буюртмалар муддатидан анча олдин берилиб, уларнинг аксарият қисмини ўз вақтида олишга муваффақ бўлувдик. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Россияга қилган расмий ташрифи пайтида имзоланган иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартномалар катта омил бўлди. Россиянинг саноат шаҳарлари, хусусан, Москва, Свердловск, Орел, Украинанинг Днепропетровск шаҳарларидан жиҳозлар олиш учун кенг йўл очилди. Шуниси диққатга сазоворки, ҳукуматимиз электростанция қурилиши учун мол айирбошлаш йўли билан ускуналар олишга кўплаб хомашё ажратди, маблағларни аямади.

Шунинг учун ҳам чўлда тикланаётган ушбу иншоотда бирон кун ҳам иш тўхтагани йўқ. Режаланган тадбирлар ўз вақтида изчил бажарилаяпти. Натижада нурхонанинг қувват ҳосил қилиб берадиган блоклари жойлашган биноларда пойдевор ишлари ўз вақтида тугалланди. Айни пайтда электр ускуналари ўрнатиладиган бошқарув пульти биносида ускуналарни ўрнатиш жадал давом эттирилмоқда. Шунингдек, ҳосил қилинадиган қувватни тарқатиб берувчи шохобчалар ҳам монтаж қилинмоқда.

ГРЭСни тиклаш борасидаги ишларнинг энг асосийси ҳам, мураккаби ҳам нурхонанинг биринчи блокида олиб борилаётир. Бу ерда бир неча килограммдан 80 тоннагача оғирликдаги турли катта-кичикликдаги ускуна ва жиҳозлар монтаж қилинаётир. ГРЭСнинг биринчи қувват берадиган блоки 163 та ана шундай қисмлардан ташкил топган.

Айни пайтда нурхонанинг биринчи блокини монтаж қилишни Россия Федерацияси «Мосэнергомонтаж» тресты мутахассислари амалга ошираяптилар.

— Ҳали асосий ишлар олдинда, — дейди «Ўзбекгидроэнергострой» тресты бошқарувчиси Г. Исаев. — Айни пайтда нурхона биринчи блокининг корпуси ва қўшимча ускуналари тикланаяпти. Эрта-индин қувват берадиган блокнинг турбинаси ва генератори монтажига киришилади. Ушбу ускуналарни тиклашга Москва ва Орел шаҳарларидан махсус мутахассислар таклиф этилган. Бу ердаги дастлабки тиклаш ишлари бажарилиши билан мутахассислар етиб келишади ва блокнинг асосий қисмларини монтаж қилишга киришилади.

Дастлабки блок ишга тушиши билан соатига 800 миллион киловатт кучланишдаги электр қуввати ҳосил этилади. Республикамизда электр қувватига бўлган эҳтиёжнинг тўла қопланишига эришилади.

Толлимаржон ГРЭСининг тўрт блоки ҳам қурилиб битказилгач, бу ерда 3,2 миллиард киловатт электр қуввати ҳосил қилиш, унинг бир қисмини ҳатто чет давлатларга етказиб бериш имкониятлари яратилади. Бунинг эвазига хориждан саноат хомашёси, нефть олиш мумкин бўлади. Айни кунларда эса маъмурчилигимизга катта ҳисса қўшадиган ушбу иншоотни тиклаш соҳасида жуда катта ишлар бажарилаётир.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Давлат қурилиши

КОНСТИТУЦИЯВИЙ СУД ҚАНДАЙ БЎЛМОҒИ КЕРАК?

ЎЗБЕКИСТОН Республикасида олий суд ҳокимияти тизими Конституцияга биноан Конституциявий суд, Олий суд ва Олий хўжалик судидан иборат. Бундай уч тармоқли олий суд ҳокимияти Россия Федерацияси, Қозоғистон, Қирғизистон ва бошқа қатор давлатларда амал қилмоқда. 1993 йилнинг майига қадар Ўзбекистонда Конституциявий назорат қўмитаси амал қилиб келди. 1992 йил 8 декабрда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан Конституциявий назорат қўмитаси ўз фаолиятини тугатиши керак эди.

1992 йил 8 декабрдаги «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини амалга киритиш тартиби тўғрисида»ги Қонунда Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий назорат қўмитаси «Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди тўғрисида»ги Қонун қабул қилингунча ва Конституциявий суд сайлангунча ўз ваколатини сақлаб туриши белгиланди. 1993 йил 6 майда «Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди тўғрисида»ги Қонун қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 1993 йил 7 майдаги қарори билан Конституциявий суднинг вазифаси вақтинчалик Конституциявий назорат қўмитаси таркибига юклатилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига бўлажак сайловлар ва Конституциявий судни янги парламент сайлагани мақсадга мувофиқ эканлиги назарда тутилиб шундай қарорга келинди.

Шундай қилиб, олдимизда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига бўлажак сайловлар ва Конституциявий судни сайлаш вазифаси турибди. Шу муносабат билан «Конституциявий суд қандай бўлмоғи керак?» деган масалага қизиқиш тобора ошмоқда.

КОНСТИТУЦИЯВИЙ НАЗОРАТ — демократик ўзгаришлар маҳсули. Тоталитар тузум, диктатура ҳокимиятнинг бўлинишини тан олмасди. Улар кучга, бир партиянинг хоҳиш-иродасига, ижтимоий гуруҳларнинг, жамият ва давлатнинг «монолит» бирлигига таянарди. Конституция ва қонунлар диктатуранинг асл моҳиятини яшириб, ўзбошимчалик ва зўравонликни ҳаспўшлашга хизмат қиларди, холос. Тарих гувоҳлик берадики, чекланмаган ҳокимиятнинг ягона орган ёки шахснинг қўлида тўпланиши одамлар ва жамиятга мисли кўрилмаган оғир оқибатлар олиб келади. Зеро, унинг замирида турли суиистеъмолликлар, субъективизм, волюнтаризм, қатағон қилиш яширингандир. Бундай иллатларни бартараф этиш учун инсон тафаккури ҳокимиятни бўлиш, давлат ҳокимияти тизимида посонгини вужудга келтириш зарур деган хулосага келди. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси «Ўзбекистон Республикасининг давлат ҳокимияти тизими ҳокимиятни қонун чиқарувчи, ижроия ва суд ҳокимиятларига бўлиш принципига асосланади» (11-модда) деган қоидани мустаҳкамлади. Ҳокимиятни бўлиш — бу кўпҳокимиятчилик, ҳокимиятлар қарама-қаршилиги ёки бир ҳокимиятни иккинчисидан ажратиш дегани эмас асло. Бу — ҳокимиятни ортиқча марказлаштириш ва монополиялаштиришдан сақланиш, зўравонлик ва бутун ҳокимиятнинг жамият учун хавфли тарзда ягона қўлда тўпланишига йўл қўймасликдир. Қонун чиқарувчи жамият учун зарур қонунларни яратиб бермаса, бир ерда депсиниб турса, қонунлар яратиш ўрнига тўхтовсиз баҳс ва фикр талашиш билан машғул бўлса, ўзи Конституцияни бузса — бу ёмон. Шу боис Ўзбекистон Республикаси Конституциясида республика парламенти таркибида унинг иш маромига рахна соладиган келишмовчиликлар юзага келса ёки кетма-кет Конституцияга зид қарорлар қабул қилса, Президентнинг Конституциявий суд билан келишилган қарори асосида бундай парламент тарқатилиб юборилиши мумкинлиги қайд этилган. (95-моддага қаранг). Ушбу тартиб парламентдан ўз вазифасини юқори даражада ва бенуқсон бажаришни талаб этади, уни мудом интизомга даъват этиб туради. Агар парламент обрўсини йўқотса, у қабул қилган қонунлар ҳам дахлсиз бўлолмайди. Давлатга ва жамиятга салоҳиятли ва обрўли парламент керак.

Жамият учун қонунларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган ва мамлакатни бошқара оладиган кучли ижроия ҳокимият ҳам жуда зарур. Республика Президенти бошлиқ ижроия ҳокимият зиммасига катта масъулият юкланган. Президент фуқаролар ҳуқуқлари ва эркинликларига, Конституция ва қонунларга амал қилинишининг кафилини олади, Республиканинг суверенитети, хавфсизлиги ва ҳудудий бутунлигини сақлаш, миллий-давлат тузилиши масалаларига оид қарорларни амалга ошириш юзасидан зарур чораларни кўради, мамлакат ичкарисида ва халқаро муносабатларда Ўзбекистон Республикаси номидан қатнашади, музокаралар олиб боради ва Ўзбекистон Республикаси шартномалари ва битимларини имзолайди, республика билан тузилган шартномалар, битимлар ва у қабул қилган мажбуриятларга амал қилинишини таъминлайди, аккредитация қилинган дипломатик ва бошқа вакилларнинг ишонч ва чақириб олиш ҳақидаги ёрлиқларини қабул қилади. Ўзбекистон Республикасининг чет эллардаги дипломатик ва бошқа вакилларини тайинлайди ва озод этади. Президент давлат бошлиғи сифатида қонунларни имзолайди. Уларни ўз эътирозлари билан қайта муҳокама қилиш ва овозга қўйиш учун қайтаришга ҳақли. Агар парламент ўзи аввал қабул қилган қонунни учдан икки қисм овоз билан тасдиқласа, Президент қонунни имзолайди. Бу ўринда, Конституциядан кўриниб турганидек, Президент билан парламентнинг ўзаро муносабатлари мувофиқлаштирилган.

Табиийки, улкан вазифаларни амалга ошириш учун Президентга ваколат керак, Конституция унга шундай ваколат беради. Президент ижроия ҳокимият аппаратини тузади ва унга раҳбарлик қилади, олий ҳокимият органлари ва республика бошқарувининг ўзаро алоқасини таъминлайди, вазирликлар, давлат қўмиталари ва бошқа давлат бошқарув органларини тузади ва тугатади, бу ҳақда фармон чиқариб, парламент тасдиғига тақдим этади. Бош вазир, унинг биринчи ўринбосари ва ўринбосарларини, Вазирлар Маҳкамаси аъзоларини, Бош прокурор ва унинг ўринбосарларини тайинлайди ва ишдан бўшатади, сўнгра парламент буни тасдиқлайди. Конституциявий суд раиси ва аъзолари, Олий суд раиси ва аъзолари, Олий хўжалик суди раиси ва аъзолари, Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси лавозимларига номзодларни парламентга тақдим этади. Вилоят, туман, шаҳар ва хўжалик судлари судьяларини лавозимга тайинлайди ва бўшатади. Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокимларини тайинлайди ва уларни тегишли халқ депутатлари кенгашлари тасдиқлайди. Конституцияни, қонунларни бузган ёки ҳокимнинг шаъни ва обрўсини тўкадиган хатти-ҳаракатлар қилган туман ва шаҳар ҳокимларини Президент ўз қарори билан лавозимидан бўшатишга ҳақли.

Айрим ҳолларда Президентга бутун ҳудудда ва айрим жойларда фавқулодда ҳолат эълон қилиш ҳуқуқи берилган, бу ҳақдаги қарорни парламент тасдиқлайди. Президент республика Қуролли Кучларининг Олий Қўмондони ҳисобланади, Қуролли Кучлар олий қўмондонлигини лавозимга тайинлайди ва бўшатади, олий ҳарбий унвонларни беради.

Президент республика орденлари, медаллари ва ёрлиқлари билан мукофотлайди, республиканинг ихтисосга оид ва фахрий унвонларини беради. Фуқаролик ва сиёсий бошпана бериш масалаларини ҳал этади, умумий авф тўғрисида қонуний ҳужжат қабул қилади ва республика судлари томонидан жазога ҳукм этилган фуқароларни авф этади.

Ўзбекистон Президентлик Республикаси бўлиб, табиийки, Президент давлатнинг ички ва ташқи сиёсатини ишлаб чиқишда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Ўзбекистонда республика Президенти лавозими 1990 йил 24 мартда ўн иккинчи чақириқ республика Олий Кенгашининг биринчи сессиясида таъсис этилган. Конституцияга тегишли ўзгартишлар киритилган. У пайтда республикалар Иттифоқи мавжуд бўлиб, Ўзбекистон 15 та иттифоқдош республика орасида биринчи бўлиб ўз Президентини сайлади. Ўзбекистоннинг бу қарори собиқ Иттифоқнинг олий доираларида мамнуният билан кутиб олингани йўқ, албатта. Воқеаларнинг кейинги ривожи республикада Президентлик институтининг таъсис этилиши оқилона ва узоқни кўзлаб қўйилган қадам эканлигини тасдиқлади.

Республика Олий Кенгаши Президентлик лавозими билан бир вақтда яна бир янги давлат органи — Конституциявий назорат қўмитасини таъсис этди. Унинг бош вазифаси Конституция ва қонунларнинг устиворлигини, ҳуқуқий тизимнинг бирлиги, мукаммаллиги ва ўзаро боғлиқлигини таъминлаш, инсон ҳуқуқларини, демократия ва қонунийликни ҳимоялаш эди. Кейинчалик мустақил давлатларга айланган собиқ Иттифоқ республикаларининг Конституциявий назорат қўмиталари фаолиятида ўрганса арзийдиган ишлар оз эмасди. Конституциявий назорат қўмиталари фаолиятининг мазмун-моҳияти унинг номига тўла мос келмаслигини ҳаёт кўрсатди. Иттифоқнинг пароканда бўлиши ва янги мустақил давлатларнинг юзага келиши билан Россия, Қозоғистон, Ўзбекистон ва бошқа бир қатор мамлакатларда давлат ҳокимияти тизимида Конституциявий назорат қўмитаси эмас, балки Конституциянинг меъёрий актлари тўғрилигини белгилаб берувчи Конституциявий судга эга бўлиш мақсадга мувофиқлиги тан олинди.

Конституциявий суд таркиби турли мамлакатларда турличадир. Чунончи, у Россия Федерациясида 15 кишидан, Қозоғистон ва Ўзбекистонда 11, Қирғизистонда 9 кишидан иборат. Турли мамлакатларнинг Конституциявий судлари ваколатларида жиддий фарқ бор. Масалан, Ўзбекистон Конституциясига биноан Конституциявий суд қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимият актларининг конституциявийлигини кўриб чиқади, зарурат сезилганда Конституция меъёрларини ва Ўзбекистон Республикаси қонунларини шарҳлайди. «Қозоғистон Республикаси Конституциявий суди тўғрисида»ги Қонун эса Қозоғистон Республикаси Бош прокурори қабул қиладиган норматив йўсиндаги актлар, Қозоғистон Республикаси Олий суди ва Олий ҳакамлик судининг амалий йўл-йўриқларининг конституциявийлигини ҳам кўриб чиқади.

«Қирғизистон Республикаси Конституциявий суди тўғрисида»ги Қонун республика Президенти сайловининг қонунийлиги ҳақида, республика Президентини, шунингдек Конституциявий суд, Олий суд ва Олий ҳакамлик суди раисларини лавозимларидан четлаштириш ҳақида хулосалар бериш, маҳаллий судларнинг судьяларини жиноий жавобгарликка тортиш учун розилик бериш масалаларини ҳам Конституциявий суд ҳал этишини назарда тутади.

Конституция — ягона сиёсий ва юридик ҳужжат бўлиб, у жамиятни жипслаштиришга, давлат тарафдорлари учун ҳам, мухолифат тарафдорлари учун ҳам нуфуз вазифасини ўташга даъват этилган. У — ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг мазмун-моҳияти, бутун қонунларнинг асоси. Ҳокимият тармоқлари ўртасида у ёки бу актнинг конституциявийлиги масаласида қарама-қаршиликка йўл қўйиб бўлмайди. Ҳокимият исталган тармоғининг мухолифатчилиги давлатчиликнинг емирилишига, жамиятни парокандаликка олиб келади. Зеро, давлат ва жамиятда ўзаро тортишаётган ҳар икки томоннинг ҳам тарафдорлари бўлади, албатта. Жамиятга эса ҳамжиҳатлик, тинчлик ва барқарорлик керак. Жамиятда қарор топган ҳамжиҳатликни бузишга қаратилган ҳар қандай хатти-ҳаракатни, ҳатто, у муҳим сабабга асосланган бўлса-да, мутлақо оқлаш мумкин эмас.

Собиқ СССРнинг собиқ Конституциявий назорат қўмитаси амал қилаётган даврдаёқ оддий қонун-қоидаларни ҳам турлича тўшуниш бошланган эди. Собиқ Иттифоқнинг собиқ Президенти Москвадаги Садовое кольцо ичида митингларни тақиқлаш тўғрисида Фармон чиқарди. Журналистлар, сиёсатчилар, ҳуқуқшунослар уни зўр бериб шарҳладилар, фармон қуруқ сафсатабозликка асосланган демократия авж олган кезда чиқарилган эди. Шу боис Конституциявий назорат қўмитаси фармонни Конституцияга хилоф деб топди. Табиийки, бу ҳол Президентга ҳам, Конституциявий назорат қўмитасига ҳам обрў келтирмади.

Ўзбекистонда Конституциявий суд Президентнинг тавсияси билан Олий Мажлис томонидан сайланади. Унинг учун Президентнинг ҳам, парламентнинг ҳам ишончи муҳим бўлиб, фақат шу ишончга таяниб муваффақиятли фаолият кўрсата олади. Бу унга катта ваколат беради ва зиммасига улкан масъулият юклайди. Конституциявий суд таркибига кўп нарса боғлиқ. Камида 35 ёшга тўлган, сиёсат ва ҳуқуқ соҳасида мутахассис сифатида тан олинган фуқаролар Конституциявий суд судьялари бўла оладилар. Конституциявий суд таркибида нафақат юқори даражадаги мутахассислар, балки ҳаёт тажрибасига эга кишилар ишлашлари лозим. Конституция лойиҳасини муҳокама қилиш чоғида Президент ва депутатликка сайланадиганлар ёшини 40, 45 ва ҳатто 50 ёш қилиб белгилашни сўраб, жуда кўп хатлар келди. Фуқаролар ҳаётий тажрибага катта эътибор бердилар ва бермоқдалар. Бу ёшларни камситиш эмас, балки ёшларда куч-ғайрат, ташаббус, билим, қатъийлик етарли бўлиши билан бирга ҳаётий тажриба озлигини англашдир. Зеро, ҳаётий тажриба назарий қонун-қоидаларнинг ҳаётийлигини амалда синовдан ўтказади. Демак, Конституциявий суд таркибида ҳаёт ва Конституция воқелигини яхши биладиган, эҳтиросларга берилмайдиган, давлатчиликни, жамиятдаги ҳамжиҳатлик ва бирликни ҳамма нарсадан устун қўядиган, хуллас, ҳаётнинг аччиқ-чучугини татиган сиёсатчи ва ҳуқуқшунослар ишлашлари лозим. Шу боис Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 97-моддасида ваколат муддати тугаб, истеъфога чиққан Президент умрининг охиригача Конституциявий суд аъзоси лавозимини эгаллайди, деб ёзиб қўйилган. Зеро, давлатни бошқарган кишининг билими Конституциявий суд фаолиятида жуда асқотади.

Республикада Конституция ва қонунларнинг устиворлиги тан олинади. Аммо Конституция ва қонунларни тўғри тушуниш ва қўллаш баъзан юксак малака, ўзаро боғлиқ бутун ҳуқуқий тизимни, ҳуқуқ бобидаги давлат сиёсатининг мазмун-моҳиятини яхши билишни талаб этади. Айрим юридик тушунчаю ақидаларни сиёсат ва мафкурадан холи қилиш мумкин, бироқ давлатнинг у ёки бу соҳадаги жумладан, қонун чиқариш борасидаги фаолиятини сиёсатдан бутунлай ажратиш мумкин эмас. 1993 йил сентябрь-октябрь ойларида Россияда ғайриоддий воқеалар содир бўлган чоғда кўпгина мамлакатларнинг сиёсатдонлари бу воқеаларга Конституция ва қонунлар нуқтаи назаридан эмас, балки сиёсат, ислоҳотлар жараёнидаги ўрин нуқтаи назаридан баҳо бердилар. Шу муносабат билан Конституциявий суд судьясида малака, оқилона мулоҳаза қила билишлик, эҳтиросга берилмаслик, фактларни таҳлил эта олиш, қабул қилинаётган қарорларнинг оқибатларини олдиндан кўра билиш каби хислатлар биринчи ўринга қўйилмоғи лозим.

Конституциявий суд — конституциявий адлия органидир. У сиёсий кураш қуроли бўлолмайди ва бўлмаслиги ҳам керак. Унинг вазифаси ҳужжат ёки фактни юридик таҳлил этиш билан тугайди ва у ана шу доирадан четга чиқмаслиги керак. Ҳар қандай иккиланишлар Конституциявий суд ғоялари ва принципларига ётдир.

Ҳокимият тармоқларининг нифоқлари ҳеч кимга наф келтирмайди. Суднинг ноконституциявий актларнинг олдини олувчи қадамини қутламоқ жоиз. «Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди тўғрисида»ги Қонун ҳокимият тармоқларининг ўзаро ҳамжиҳатликдаги фаолиятининг ўта муҳимлигини ҳисобга олиб, биринчи навбатда ҳуқуқий тизимнинг мукаммал ва Конституциявийлигидан манфаатдор бўлган маълум гуруҳ ҳамда шахсларгагина Конституциявий судда кўриб чиқиш учун масала киритиш ҳуқуқини беради. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Ўзбекистон Республикаси Президенти, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси, Қорақалпоғистон Республикаси Олий давлат ҳокимияти органи, Олий Мажлис депутатлари гуруҳи (камида 50 киши), Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди раиси, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори шулар жумласидандир. Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг камида тўрт судьяси ташаббуси билан Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди ҳам масала киритиши мумкин. Бундай тартиб Конституциявий суд мажлисида масала кўрилаётган пайтда тасодифий ва шошма-шошарлик ҳолларига йўл қўймайди.

Яқиндагина, Россия Федерацияси Олий Кенгаши ҳали ишлаб турган пайтда, деярли ҳар бир депутат Олий Кенгаш қонуни ёки қарори устидан Конституциявий судга шикоят қиламан, деб дўқ урарди. Бу «адолатпарварлик» ўйини бўлиб, ҳар ким ўзини ҳақ деб ҳисоблар, бошқанинг ноҳақлигини эса исботлаб беролмасди. Бунинг нимага олиб келганлиги ҳаммага маълум. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида шундай сўзлар ёзилган: «Ўзбекистон Республикаси Президенти олий ҳокимият органлари ва жумҳурият бошқарувининг ўзаро ҳамкорликда ишлашини таъминлайди...». Бунинг қанчалик муҳим эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатди. Жамиятдаги тинчлик, барқарорлик ва ҳамжиҳатликка ҳамма ҳокимият тармоқлари фаолияти шу мақсадга қаратилгани туфайли эришилди. Бу — Президентнинг ички ва ташқи сиёсатини жипслаштирувчи куч бўлиб, аҳоли кенг қатлами манфаатларига мос тушиши шарофатидир. Ҳар бир ҳокимият тармоғи — парламент, Президент, суд — бир-бири билан алоқада ҳаракат қилиб, фақат ўз вазифасини бажаради. Муваффақият, барқарорлик, фаровонлик, мустаҳкам давлатчилик гарови шундадир.

Табиийки, ўқувчида шундай савол туғилиши мумкин: бизда ҳамма нарса жойидами, муаммолар йўқми? Ўз-ўзидан маълумки, бундай эмас, албатта. Ўзбекистонда юз бераётган улкан тарихий ўзгаришлар шароитида ҳуқуқий тизимдаги айрим келишмовчиликларни бартараф этиш арзимас иш бўлиб туюлиши мумкин. Уни тор доирадаги мутахассисларгина илғайдилар ва уни катта сиёсатга айлантиришдан бирор маъни чиқиши гумон. Ҳаммамизнинг фаолиятимизда иккита қудратли таянчимиз бор. Бу — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва Ўзбекистон Республикаси Президенти. Президент Конституцияга амал қилинишининг кафолатидир.

Президент И. Каримов эълон қилган беш тамойилдан бири — Конституция ва Қонунларга сўзсиз амал қилиш, Конституциянинг устиворлигини таъминлаш, одамларни қонунга итоат этиш руҳида тарбиялаш — Конституцияга риоя қилишнинг қудратли омилидир. Шунга эришилгандагина биз ҳуқуқий давлатда яшаяпмиз, дея оламиз.

Ш. УРАЗАЕВ,
академик.

Наманган вилояти Янгиқўрғон тумани марказий шифохонаси ҳакимлари хизматидан мижозлар хурсанд. Бу ерда кейинги пайтда замонавий техника воситалари ўрнатилди. Бу ишларда шифохона бош врачининг ўринбосари Ҳасанбой Ўриновнинг ҳиссаси катта.

СУРАТДА: Ҳусанбой Ўринов ва унинг шогирди Тўйали Ҳамроқулов травматология бўлимида даволанаётган беморларни кўрикдан ўтказишмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

Маданият янгиликлари

«ФЕРУЗ» СУРАТГА ОЛИНЯПТИ

Огаҳий номидаги Хоразм вилоят мусиқали драма ва комедия театри Комил Авазнинг «Феруз» спектаклини саҳналаштириб, ўз мухлисларининг қувончига сабаб бўлган эди. Эндиликда эса Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг бир гуруҳ ижодкорлари томонидан шу спектакл асосида шоҳ ва шоир ижодини, ҳаётини, унинг давлат ишларидаги фаолиятини батафсил ёритиб берувчи «Феруз» номли видеофильм суратга олина бошланди.

ЭНГ ЯХШИ ИЖРОЧИ

Ўзбекистон халқ артисти, машҳур ҳофиз Ҳожихон Болтаев таваллудининг 90 йиллиги муносабати билан Хонқа туманининг маданият ва истироҳат боғида ҳофиз яратган ва ижро этган қўшиқларнинг энг яхши ижрочиси кўрик-танлови ўтказилди.

Унда Хива шаҳар бадиий ҳаваскорлик жамоаси биринчи, Хонқа, Урганч бадиий ҳаваскорлик жамоалари фахрли ўринларни эгаллаб, қўшиқ шинавандаларининг олқишларига сазовор бўлишди.

Танловда якка ижрочилик бўйича хонқалик Жуманиёз Жуманиёзов, Фарҳод Қозоқов, хивалик Раим Бобожоновлар ғолиб чиқиб, энг яхши ижрочи деган номга сазовор бўлишди.

Барча ғолиблар ва конкурснинг фаол иштирокчилари вилоят маданият ишлари бошқармасининг дипломлари, фахрий ёрлиқлари, қимматбаҳо эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

АЖДОДЛАР ЕДИ

Республика маънавий-маърифий тарғибот марказининг бир гуруҳ таниқли олимлари, тарихчилари Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллиги муносабати билан яқин кунлар ичида улуғлар юрти — Қашқадарё воҳасида бўлишади.

Улар асосан воҳанинг тарихий масканларида бўлишиб, «Мирзо Улуғбек», «Кеш обидалари», «Хўжаилғор — Соҳибқирон Амир Темурнинг киндик қони тўкилган макон», «Хўжа Аловиддин — Нақшбанд тариқатининг тарғиботчиси» каби мавзуларда ижодий-илмий кечалар, учрашувлар, суҳбатлар ўтказишади.

КЎРГАЗМАГА МАРҲАМАТ

Бухоро шаҳрининг марказий кўргазмалар уйида XIX аср охири XX аср бошларига тааллуқли бўлган миллий либослар, тасвирий ва кандакорлик санъати намуналари кўргазмаси очилди.

Кўргазмадан кўзда тутилган мақсад — ўтмишдан тортиб, бугунги кунгача сақланиб келинаётган миллий либослар, кандакорлик санъатини шаҳарлик ва хорижлик меҳмонларга намойиш этишдир.

ДАВРА СУҲБАТИ

Сурхон воҳасининг Термиз тумани марказий кутубхонасида БМТнинг Термиздаги ваколатхонаси Афғонистон халқига моддий ёрдам бериш бўлими, вилоят мудофаа ишлар бошқармаси, Термиз чегарачилари ва Ойбек номидаги дорилфунун талабалари иштирокида кенгайтирилган давра суҳбати ўтказилди. Унда БМТнинг Термиз ваколатхонасидаги вакили Фитилит Ловрунь Могентч, Халқаро озиқ-овқат программаси раиси Ки Син ва таржимон С. Афтоевлар қатнашдилар. Ловрунь Могентч ўзлари ишлаётган соҳадаги вазифалар, шу кечакундузда олиб борилаётган ишлар ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди.

Файзулла Бобо ДЎСТ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Иқтисодиёт чорраҳаларида

ЙИГИРМА ЙИЛДАН СЎНГ... ЕР ЭГАСИГА ҚАЙТДИ

АНДИЖОН туманидаги «Москва» давлат хўжалиги 20 йил давлат тасарруфида юрди. Фойдани ҳам, зарарни ҳам деҳқон эмас, ўзгалар кўрди. Ишчилар йилўн икки ой жонни жабборга бериб ишласалар-да, кузакда чапак чалиб қолаверадилар. Оқибатда туманнинг энг катта хўжалик карвони парокандаликка учраб, ундан иккита хўжалик ажралиб чиқди. Барибир елкадаги юк енгиллашмади. Сабаби — деҳқоннинг ўз ерига эгалик қилолмаслиги, моддий манфаатдорлик кўрмаётгани устига унинг нонига тенг шерик бўлаётганлар кўпайиб кетди.

Хўжалик директори Қобилжон Обидов иқтисодчидан чиққан раҳбармасми, зарарни қоплашни ҳам, фойда топишнинг йўлини ҳам яхши билади. Аммо бозор иқтисодининг шаклу шамойили қадамни ўйлаб ташлайдиган қилиб қўйди. Етакчи мутахассислар билан маслаҳатлашиб, аниқ қарорга келинди: «Мулкчиликнинг шаклини ўзгартирмаса бўлмайди!». Шу тариқа ўтган йили «Гулистон» ширкат хўжаликлар уюшмаси ташкил топди. Тармоқ тарзида иш олиб бораётган соҳалар мустақил ширкатларга айланди. Энди улар ҳисоб-китобни ҳам, хўжалик ишларини ҳам алоҳида юритадиган бўлдилар. Ким ортиқча харажат қилса — ҳамёнига зарар.

Янгичасига иш бошланган дастлабки кунларда 1-деҳқончилик ширкати бошлиғи Тўлқин Мамадалиев автомобил транспорти хизмати ширкати бошлиғи Нозимжон Қурбонов ҳузурига келди.

— Оғайни, тез орада ҳамённи енгиллатиб қўясиз чоғи, — деди у ташвиш билан. — Ажратаётган уловингиздан тушови қиммат бўлиб кетаяпти. Энди машиналарингиз бизга кун бўйи керак эмас. Одамларимизни эрталаб далага олиб борсину кечқурун уйларига ташлаб қўйсин. Бошқа вақтда...

Гапнинг очиғи, уларнинг муросага келиши қийин бўлди. Ахир орадаги бўш вақтда автомашиналарга ҳамиша ҳам иш топилмайди-да. Демак, кимга зиён? Масалани уюшма бошқарувининг раиси Қобилжон Обидов ҳал этди:

— Ортиқча чиқимга ҳеч кимнинг тоби йўқ, энди ҳамма шартнома асосида ишлайди.

Бошқарув идорасида ҳам «бош-бош»лар кўпайиб кетган экан. Юзхотир қилиб ўтирилмади. 42 та мутахассисдан бор-йўғи 22 нафари сақлаб қолинди.

Авваллари эҳтиёт қисмлар ишга яроқсиз бўлиб қолса, қўл силтаб: «Давлатнинг бирор жойи камайиб қолармиди», деб ташлаб юборилларди. Чопиқ тракторининг пичоқлари ўтмаслашиб қолдими, чилангарлар созлаб беришаётир.

Ҳар бир бригадирнинг қўлида чек бор. У қарзга ботишни истамайди. Шунинг учун техникалардан аввалгидек, кунбай эмас, ишбай тарзида фойдаланаётир. Зарур ашёларнинг арзони, камчиқимини харид қилишади. Ишни тежамли юритиш туфайли ўтган йили режадаги 312,6 млн, сўм ўрнига 352,1 млн. сўм даромад қилинди.

Қобилжон Обидов тадбиркор раҳбар. У юртбошимиз таъкидлаганидек, қишлоқда фақатгина пахтага кўз тикиб қолса, ютқазишини яхши билади. Шунинг учун ҳам биринчи галда саноат шохобчаларини бунёд этишга эътиборни қаратмоқда.

— Ҳайҳотдай меҳмонхонани сақлаб туришнинг кераги йўқ, — таъкидлади у ширкат аъзоларига, — меҳмонлар учун жой топилади.

Раҳбарнинг таклифи билан у ерга 11 та дастгоҳ ўрнатиб, 20 нафар қиз кўзни қамаштирадиган атлас тўқий бошлади. Оҳак, ғишт заводлари ишлаб турибди. Обжувоз деҳқонлар хизматида. Бир неча йил аввал янги боғлар барпо этилганди. Ўтган йили мевага кирди. Тадбиркорлар қараб туришмади. Кичик консерва цехини тикладилар. Бу йил дастлабки маҳсулот тайёрланди.

Уюшма ҳисобида 610 бош мол бор эди. Лекин улардан олинадиган фойда чўғи қаноатланарли эмасди. Нима қилиш керак? Ўзаро маслаҳатлашиб Толибжон Ботиров бошлиқ чорвадорларга жамоа мулки тарзида хусусийлаштирилиб берилди.

Орадан кўп ўтмай, қурилиш бригадаси йигитлари ҳам раҳбарга учрашдилар.

— Хўжалик номидан турли остоналарга бош уряпмиз, лекин хомашё ололмаяпмиз, — дейишди улар.

— Мустақил ҳисоб-китобга ўтказсак ишингиз юришадими? — сўради раис улардан.

Йигитлар унинг таклифини маъқуллашди.

Қурилиш бригадаси «Дурадгор» деб номланган кичик корхонага айлантирилди. Аммо биринчи галда ширкатлар юмушини бажарадиган бўлди.

— Ширкатлар ўз ҳисоб рақамини очиб, алоҳида ажраб чиқаётган бўлсалар жилов қўлдан чиқиб кетишидан чўчимайсизми? — сўрадим раисдан.

— Замон шуни тақозо этяпти, — изоҳ беради Қ. Обидов. — Бошқарув мутахассислари ширкатлар билан шартнома асосида ишлашга ўтади. Ахир ҳар ким меҳнатига яраша ҳақ олиши керак-да.

Уюшма раҳбарининг сўзида жон бор. Иш ошиб-тошиб ётибди. У жамоанинг муаммоларига ечим излайди. Масалан, хўжалик экин майдонларининг деярли тенг ярми адир ерлар. Электр насосидан сув ичади. Ошкачароқ қилиб изоҳлаганда, бир электр насос бир кеча-кундузда 170 минг сўм харажат қилади. Эҳтиёт қисм, иш ҳақи бунга кирмайди. Энди «Гулистон»нинг 12 та насосдан фойдаланишини хомчўт қилинг-а? Қолаверса, айрим жойларда трактор ғўзага ишлов бериш учун адирлик ерларда фақат бир томонлама юради, холос. Демак, харажат текис майдонлардагига қараганда бир неча баравар кўп бўлади. Масалага яқинроқ келсак, бундай нотекис ерларга ишлов берган механизаторларга ҳамма пахтакорлар қатори бир хил ҳақ тўланади. Шундай экан, тарозининг посонгиси тенг бўлиши учун пахтанинг харид нархини баҳолашда балки табақалаштирилган йўл тутилар...

Уюшма раиси шуғулланиши лозим бўлган бундай муаммолардан яна бири нефть қидирувчиларга ажратилган 1 — 1,5 гектар ер майдонининг тақдирига ҳам бефарқ қараб бўлмайди. Авваллари ердан фойдаланганлик учун маълум миқдорда маблағ берилларди. Энди бўлса иш битгач, хайр-маъзурни насия қилиб, бутунлай яроқсиз ҳолга келган майдон ҳеч қандай қайта ишловсиз деҳқонга ташлаб кетиляпти. Деҳқон эса ўз ёғига ўзи қоврилиб ётибди. Ерни эпақага келтириш учун қилинадиган сарф-харажатлар ғойибдан пайдо бўлмайди.

Бу каби сон-саноқсиз муаммолар борки, уларнинг ечими уюшма бошқарувидан юқорироқ жойларда ҳал этилиши лозим.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

World Cup USA 94

АМЕРИКАНИНГ ФУТБОЛЧА КАШФ ЭТИЛИШИ

БУГУН АҚШНИНГ 9 ТА ШАҲРИДА ФУТБОЛ БЎЙИЧА ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ БОШЛАНАДИ

1958 йили Швецияда ўтган жаҳон биринчилигида ғолиб чиққан Бразилия терма жамоасини юртдошлари миллий қаҳрамон сифатида кутиб олишди. Бразилия Бош вазири Сантъягодан оддий кишиларгача — бариси қўлларида гуллар билан қутлашди. Шу куни ҳеч ким ишга чиқмади, Мамлакатнинг барча корхоналари тўхтаб, байрам эълон қилинди. Кўчаларда оммавий сайллар бошланиб, бразилияликлар қувончдан кўз ёшларини тийишолмай бир-бирларини табриклашарди. Мусиқа садолари, ишқибозлар ҳайқириқлари оламни босиб кетгандек бўлди. Осмонга тинимсиз мушаклар отилди. Одамлар кечаси билан мижжа қоқмасдан «Пеле»..., «Гарринча»..., «Диди»... деб ҳайқириб чиқишди.

1970 йили эса Мексикада бўлиб ўтган VIII жаҳон биринчилиги арафасида Сальвадор — Гондурас саралаш ўйинлари бўлаётган эди. Бу ўйинда 3:2 ҳисоби қайд этилиб, Сальвадор терма жамоаси жаҳон чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Ўйин тугагач, сальвадорлик ишқибозлар Гондурас давлат байроғини оёқ ости қилишди. Буни радио орқали эшитган Гондурас аҳли мамлакатдаги сальвадорликларни қувиб чиқаришга уринишди. Ушбу кўнгилсиз можарода 3 минг киши ҳалок бўлиб, 6 минг киши яраланди.

Булар футбол бўйича жаҳон биринчиликлари ўйинлари тарихидан бир қувончли ва бир хунук лаҳза, холос. Биз уларни бугун бошланадиган, Американинг Нью-Йорк, Орландо, Сан-Франциско, Вашингтон, Бостон, Чикаго, Даллас, Детройт ва Лос-Анжелос шаҳарларида бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатининг футбол мухлислари ўртасида нечоғлик аҳамияти борлигини кўрсатиш учун келтирдик.

Ҳа, футбол шунчалик мафтункор ўйинки, у на ирқ танлайди, на миллат. Унинг бошланишини бутун жаҳон футбол мухлислари роса тўрт йил кутишди. Шу жумладан, ўзбекистонлик мухлислар ҳам. Гарчи унда Ўзбекистон миллий терма жамоаси қатнаша олмаётган бўлса-да (мамлакатимиз футбол федерациясини ФИФА ўз сафига фақат ўтган йилнинг 19 декабрь куни Лес-Вагасда қабул қилди —муалл.), футбол деса ўзини томдан ташлашга тайёр ашаддий мухлисларнинг сон-саноғи йўқ. Биргина пойтахтнинг Ҳамза тумани Ёшлар иттифоқи ушбу чемпионатга бағишланган, мукофот пули 1,5 миллион сўм-купонни ташкил этган футбол билағонлари танловини ўтказганлиги ҳам ўзбекистонлик мухлисларнинг бу катта спорт байрамига бепарво эмаслигидан далолат бериб турибди.

Энди бевосита «Америкага келиб» ўйинлар тафсилотига тўхталадиган бўлсак, шуни эслатиб ўтишимиз жоизки, «сеҳрли диёр»ни футболчасига кашф этишга бел боғлаган сайёрамизнинг энг кучли 24 жамоаси ичида футболнинг «киндик қони тўкилган» Англия, биринчи жаҳон чемпиони Уругвай, ҳозирги Европа чемпиони Дания, курраи-заминимизга Платини, Тигана, Папен каби улуғ футболчиларни етказиб берган Франция ва истаган рақибининг «тиззасини қалтиратадиган» Шимолий Ирландия жамоалари қатнаша олмаяптилар. Улар «тақдир касофатлари»га учраб, чемпионат олдидан ўтказилган 500 га яқин саралаш ўйинлари «довон»ларидан сакраб ўтолмадилар.

Тантанали равишда очиладиган бу чемпионатда ҳам ҳар галгидек 24 жамоа 6 гуруҳга бўлиниб, майдонга тушадиган бўлсалар-да, унга киритилган баъзи бир ўзгаришларни эслатиб ўтиш жуда ўринлидир.

1993 йилнинг декабрь ойида Лес-Вагасда бўлиб ўтган қуръа натижалари шундай бўлдики, унда жаҳон Кубогига асосий даъвогар бўлган терма жамоалар гуруҳлар бўйлаб «сочиб» юборилди. Чунки бу ерда олдинги қуръалардан фарқли ўлароқ, жамоаларнинг охирги учта жаҳон чемпионатларида эгаллаган ўринлари инобатга олинмади. Акс ҳолда кучли Голландия ва Норвегия жамоалари кучсиз аутсайдерлар ҳисобига тушиб қолишарди. Шунга қарамасдан, барибир қуръалар ёрдамида жамоаларни ўз «ўринларига» жойлаштира олишмади. Масалан, иккинчи «В» гуруҳни олайлик. Унда 4 та кучли— Бразилия, Россия, Камерун ва Швеция жамоалари куч синашади. Уни футбол мутахассислари «Ўлим гуруҳи» деб бежиз аташмади. Бу гуруҳда гарчи Бразилия терма жамоаси (эҳтимол, у бўлажак чемпиондир?!) ғолибликка асосий даъвогар ҳисобланса-да, қолган учта жамоанинг кучлари қарийб тенг бўлиб, имкон қадар истаган рақибини доғда қолдириши турган гап.

АҚШда бўлиб ўтадиган чемпионатда ўйиннинг ҳужумкорлигини ошириш мақсадида ютган ҳар бир жамоага 2 та эмас, балки 3 тадан очко бериладиган бўлди. Жамоаларга бериладиган мукофот пуллар ҳам турли реклама ҳамда телетрансляциядан тушаётган катта маблағ эвазига анчага оширилди. Масалан, 1990 йили Италияда ўтказилган жаҳон чемпионатида ҳар бир ўйин учун жамоаларга 660 минг швейцария франки берилган бўлса, бу миқдор Америкада миллионга етказилди. Финалга етиб борган жамоалар эса 7 миллион Швейцария франки олишади. Бунинг устига ФИФА 52 та финал ўйинларида қатнашаётган мамлакат футбол федерацияларига мукофот тариқасида 104 миллиондан Швейцария франки тўлаб, жамоаларнинг чемпионатга келиб-кетиш харажатларини тўлиқ ўз бўйнига олди.

Бу чемпионатда энг кучли футболчиларга бериладиган совринлар сони ҳам кўпайди. Олдинги чемпионатларда бериладиган «Олтин тўп» ва «Олтин бутси» совринларига энди энг яхши дарвозабонга аталган Яшин номидаги халқаро жамғарманинг «Лев Яшин соврини» топширилади. Шунингдек, энг кўзга ташланган жамоага ва энг чиройли гол муаллифига махсус совринлар таъсис этилган. Ўйинлар тафсилотлари зукко компьютерлар ёрдамида ёритилиб борилади. Айтгандек, яқинда бу «робот одамлар» жамоаларнинг чемпионатда қайси ўринларни эгаллашларини «башорат» қилишди. Роботларнинг «гаплари»га қараганда, финалда Германия — Бразилия жамоалари учрашишади. Учинчи ўринни Голландия, тўртинчи ўринни Аргентина жамоалари олишади... Албатта, бу машиналарнинг қанчалик зукколигини тан олиш учун бизга яна бир ойча вақт талаб қилинади.

Ўзбекистонлик мухлисларнинг кўпчилик қисми сўзсиз Россия терма жамоаси учун «жон куйдиришадилар». Бунга сабаб унинг сафида юртдошимиз Андрей Пятницкийнинг қатнашаётганлигидир. Ҳозир Андрейни ўнг оёғидаги жароҳати бироз қийнаб турибди. Агар бу жароҳат чемпионат бошлангунча тузалиб кетса, шубҳасиз, у биринчилардан бўлиб Американи «кашф» этади.

Бразилия терма жамоаси эса камерунликлардан Россия ва Швеция терма жамоаларига қараганда кўпроқ чўчийди: «Чунки, — дейди бразилияликлар бош мураббийси Карлос Алберто Паррейра, — бизнинг ўйин услубимиз бир-бирига жуда ўхшаб кетади...»

1930 йилдан ҳозирги жаҳон чемпионатигача бўлган барча XV биринчиликларнинг узлуксиз қатнашчиси, 1958, 1962 ва 1970 йилги жаҳон чемпионатларининг ғолиби бўлмиш Бразилия терма жамоаси, шубҳасиз, Америка биринчилигининг чемпиони бўлишга асосий даъвогарлардандир. Унинг сафида бугунги кунда Ромарио, Раи, Бебето ва Таффарел каби улуғ футболчилар тўп суришмоқда. Баъзи мутахассислар ҳозирги жамоани бразилияликларнинг 60—70-йиллардаги «футбол машинаси»га қиёслашмоқдалар. Шу боис Американинг яшил майдонлари узра янги Пеле ёки Гарринча чарақлаб чиқса, ажабмас.

Бразилия, Россия ва Камерун жамоалари билан бир гуруҳда «ҳаёт-мамот» жангини олиб борадиган яна бир жамоа — Швециядир. 1958 йили бу жамоани ўзларининг пойтахти Стокгольмда ўтказилган жаҳон чемпионатининг финалида ғолиб бўлиш учун ҳозирги гуруҳдоши Бразилия жамоаси «тўхтатиб» қолганди ва иккинчи ўрин билан қаноатланишганди. 8 та жаҳон чемпионатларида иштирок этган бу жамоа ҳозир ҳам жуда кучли ҳисобланади. Унинг таркибида бутун Европа майдонларининг «ҳадиси»ни олган Мартин Далин, Томас Брулин, Йонас Терн, Андерс Лимпар ва Томас Равелли ўйнашади. Бу ўйинчилар билан улар ҳар қандай жамоага бас келиб, уларга «швед жанги»ни кўрсатиб қўя олишади.

Бош мураббий Томми Свинсон ўзларининг «ўлим гуруҳи»га тушиб қолганларидан заррача пушаймон қилмайди: «Германия «машинаси» билан бир гуруҳга тушиб қолгандан кўра Бразилия, Россия ва Камерун билан бир қозонда қайнаш анча енгилдир», — дейди у.

Энди биз муштарийлар эътиборини яна бир, назаримизда, қизиқ омилга қаратмоқчи эдик. 17 июндан 17 июлгача, яъни чемпионат бўлиб ўтадиган бир ой вақт ичида Америка тропик иқлимининг жазирама келиши кутилмоқда. Бунинг устига ўйинларнинг кўпчилиги кундуз кунлари бўлиб ўтади. Хўш, бу табиат «инъоми» кимга кўпроқ қўл келаркан?

Агар биз футбол мамлакатларини спорт нуқтаи назари ҳамда географик тутган ўрниларига кўра учта йирик — Европа, Лотин Америкаси ва Африка минтақаларига бўлиб қарайдиган бўлсак, масала анча ойдинлашади. Хўш, энди бўлажак жаҳон чемпионини уларнинг қайси биридан — иссиқдан дарров «терлаб» кетадиган, лекин футболнинг асосини ташкил этадиган европаликларданми, ҳар ҳолда ўз юртларида ўтказилаётган, футбол техникасини «рақс» қилиб ўйнайдиган америкаликларданми ёки жазирамани «писанд» қилмайдиган африкаликлардан кутамизми?

Кўриниб турибдики, Америка иқлими сўнгги ўн йил давомида футбол оламида тез юксалган Африка жамоаларига қўшимча «ўн иккинчи» ўйинчини беради. Гарчи Африка жамоалари чемпионликка даъвогарлик қила олмасалар-да, улар, хусусан, қоратанлилар чемпиони бўлган Нигерия жамоаси, жаҳоннинг 38 та спорт шарҳловчиларининг фикрича, кучли тўртликдан ўрин олади. Таркибида «Африка-93» футболининг энг кучли ўйинчиси деб тан олинган, ҳозирда Европада муваффақият билан тўп сураётган Рашиди Екинидек ажойиб ўйинчилари бўлган Нигерия жамоасининг рейтинги ростдан ҳам юқорилаб бормоқда. Бу жамоани иқтидорли мураббий, голландиялик Клеменс Вестерхоф бошқариб келади. Жамоада Россия ҳамда Камерун терма жамоаларидан фарқли ўлароқ, мураббийлар ва ўйинчилар бир ёқадан бош чиқариб иш юритадилар. Масалан, улар Тунисда Африка чемпионатида ғолиб чиқиб, Америкага бериладиган йўлланмани қўлга киритишгач, ҳукумат томонидан ҳар бир футболчига ваъда берилган 5 минг долларли мукофот пуллар ҳадеганда берилавермади. Ана шу мукофот берилмагунга қадар мураббий ҳам, ўйинчилар ҳам миллий чемпионат ўйинларига чиқмадилар.

Энди биз хулоса ўрнида хорижий ахборот маҳкамаларининг тарқатган хабарлари асосида жаҳон чемпионати ўйинлари бўлиб ўтадиган АҚШ шаҳарлари ва ўйингоҳлари ҳамда ўйинлар дастури ҳақида қисқача маълумот бермоқчимиз:

Нью-Йорк шаҳри. Нью-Джерси штатида жойлашган. Аҳолиси 18,1 миллион киши. Ўйинлар 76891 томошабин сиғадиган «Джайнтс Стадиуме» ўйингоҳида ўтади.

Орландо шаҳри. Флорида штатида жойлашган. Аҳолиси 1,1 миллион киши. Ўйинлар 70188 томошабин сиғадиган «Сайтрус Боул» ўйингоҳида ўтади.

Сан-Франциско шаҳри, Калифорния штатида жойлашган. Аҳолиси 6,3 миллион киши. Ўйинлар 86019 томошабин сиғадиган «Стенфорд Стадиуме» ўйингоҳида бўлиб ўтади.

Вашингтон шаҳри. АҚШ пойтахти. Вашингтон штатида жойлашган. Аҳолиси 3,9 миллион киши. Ўйинлар 56500 томошабин сиғадиган Роберт Ф. Кеннеди номидаги ўйингоҳда ўтади.

Бостон шаҳри. Массачусетс штатида жойлашган. Аҳолиси 4,2 миллион киши. Ўйинлар 61000 томошабин сиғадиган «Фоксборо Стадиуме» ўйингоҳида бўлиб ўтади.

Чикаго шаҳри. Иллинойс штатида жойлашган. Аҳолиси 8,1 миллион киши. Ўйинлар 66814 томошабин сиғадиган «Солджэ Филд» ўйингоҳида бўлиб ўтади.

Даллас шаҳри. Техас штатида жойлашган. Аҳолиси 3,9 миллион киши. Ўйинлар 72000 томошабин сиғадиган «Коттон Боул» ўйингоҳида бўлиб ўтади.

Детройт шаҳри. Мичиган штатида жойлашган. Аҳолиси 4,7 миллион киши. Ўйинлар 72794 томошабин сиғадиган «Понтиак Силвердоум» ўйингоҳида ўтади.

Лос-Анжелос шаҳри. Калифорния штатида жойлашган. Аҳолиси 14,5 миллион киши. Ўйинлар 102083 томошабин сиғадиган «Роуз Боул» ўйингоҳида ўтади.

Нарзулла ҲАМРОЕВ,
Фурқат САНАЕВ.

ГУРУҲ ЎЙИНЛАРИ ДАСТУРИ

17 июнь. Германия — Боливия, Испания — Жанубий Корея.
18 июнь. АҚШ — Швейцария, Колумбия — Руминия, Италия — Ирландия.
19 июнь. Камерун — Швеция, Норвегия — Мексика, Бельгия — Марокаш.
20 июнь. Бразилия — Россия, Аргентина — Греция, Голландия — Саудия Арабистони.
21 июнь. Германия — Испания, Нигерия — Болгария.
22 июнь. Руминия — Швейцария, АҚШ — Колумбия.
23 июнь. Жанубий Корея—Боливия, Италия—Норвегия.
24 июнь. Бразилия — Камерун, Швеция—Россия, Мексика — Ирландия.
25 июнь. Аргентина — Нигерия, Бельгия — Голландия, Саудия Арабистони — Марокаш.
26 июнь. Швейцария — Колумбия, АҚШ — Руминия, Болгария—Греция.
27 июнь. Боливия — Испания, Германия —Жанубий Корея.
28 июнь. Россия — Камерун, Бразилия —Швеция, Ирландия — Норвегия, Италия — Мексика.
29 июнь. Марокаш — Голландия, Бельгия — Саудия Арабистони.
30 июнь. Греция — Нигерия, Аргентина —Болгария.

УМУМСЎРОВ НАТИЖАЛАРИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНДИ

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндия ҳукумати Австриянинг Европа Иттифоқига кириши билан боғлиқ умумсўров натижаларини қўллаб-қувватлади.

Финляндия ташқи савдо вазирининг фикрича, Австриянинг Европа Иттифоқи сари қўйган қадами Европа учун ҳам, Австрия учун ҳам фойдалидир.

Финляндия Бош вазири Эско Ахо фуқароларнинг бу масаладаги фикрини билиш учун октябрь ойида мамлакатда референдум ўтказилишини маълум қилди.

КУБАДА ЭНЕРГИЯ ТАНҚИСЛИГИ

ГАВАНА. Кубада энергия танқислиги жуда кўп соҳаларни ортга қайтишга мажбур қилмоқда.

Мамлакатдаги темир йўлларда йўловчилар ва юк ташиш учун буғ билан ишлайдиган поездлардан фойдаланилмоқда. Бу поездлар ҳозирча Кубанинг ўзида қазиб чиқарилаётган нефть маҳсулотлари билан ишлаётир, деб хабар беради «Хувентуд Ребельде» ҳафталиги.

ТАШРИФ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

ХАНОЙ. Мьянма Бош вазири Тан Швенинг Лаосга расмий ташрифи ниҳоясига етди.

У беш кун давомида Лаос ҳукумати раҳбари Кхамта Сипхандон билан учрашди ва турли вазирликлар раҳбарлари билан музокаралар ўтказди. Тан Шве бундан икки йил аввал ҳукумат тепасига келган эди. Шундан буён у биринчи -марта расмий ташриф билан Лаосга келди.

ИРОҚ ИСРОИЛ БИЛАН МУНОСАБАТЛАРНИ ЯХШИЛАШГА ТАЙЁР

ҚОҲИРА. Мисрнинг «аль-Аҳром» газетаси хабарига кўра, Ироқ Исроил билан ўзаро муносабатларни яхшилашга тайёр эканини билдирган.

Ироқ раҳбарларининг фикрича, муносабатларнинг яхшиланиши Америка Қўшма Штатларининг Ироққа нисбатан қўллаётган иқтисодий жазо чораларини бироз юмшашига сабаб бўлади.

Исроил ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Йосси Бейлиннинг баёнотида Бағдоднинг БМТ Хавфсизлик кенгаши резолюцияларини бажариши ўзаро муносабатларнинг яхшиланишига катта имкониятлар очиши таъкидланган.

ВАСИЙЛИК КЕНГАШИ НАЗОРАТ ҚИЛАДИ

СТАВРОПОЛ. Ставропол ўлка маъмурияти раҳбари Евгений Кузган хусусийлаштириш чекларини ишлатиш устидан назоратни махсус васийлик кенгашига топшириш ҳақида қарор чиқарди.

Фойдаланилмай қолган хусусийлаштириш чеклари фаол сармоя жамғармаларига қўйилади. Олинган фойда эса ўлкадаги кам таъминланган оилаларга, ёрдам жамғармасига ўтказилади.

РУСТАВИЛИКЛАР МУРМАННИ САЙЛАДИЛАР

ТБИЛИСИ. Грузия оғир саноатининг йирик маркази ҳисобланган Рустави шаҳри сайловчилари якшанба куни давлат олий қонун чиқарувчи органига ишбилармон ва ҳаракатчан Мурман Оманидзени вакил қилиб сайладилар.

У Звиад Гамсахурдия даврида Бош вазир ўринбосари ва ташқи ишлар вазири лавозимида ишлаган, сўнгра эса Россия ва бошқа мамлакатларда йирик ишбилармон сифатида танилган эди.

БИРЛАШМА — ХАЛҚАРО МУКОФОТ СОҲИБИ

ШИМОЛИЙ Қозоғистон вилоятидаги «Ленинногор полиметалл комбинати» ҳиссадорлик бирлашмаси юқори сифатли маҳсулоти учун «Бриллиант юлдуз» халқаро мукофотига сазовор бўлди.

Бу бирлашма тарихидаги йигирма иккинчи халқаро мукофотдир. Бу ерда ишлаб чиқариладиган маҳсулотларнинг 90 фоизи жаҳон талабларига жавоб беради. Мексикадаги халқаро институт тадқиқотчилари дунёнинг 112 мамлакатида 12 минг тадбиркорнинг фикрини ўргангач, шу хулосага келди.

"Бариш - Тижарет"
шўъба ширкати накд пулсиз сўм-купонга қуйидаги хомашёларни харид қилади:

1. Пахта ипликларни N 34 /1,2/ ва 54 / 1,2/
2. Қўй териларини.
3. Хом безларни.

Маълумот учун:
41-00-72, 41-01-72.

ПОКИСТОН ДАВЛАТ ЭКСПОРТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЮРОСИ
ПОКИСТОННИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ЭЛЧИХОНАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР ВАЗИРЛИГИ

СИЗЛАРНИ ПОКИСТОН МАҲСУЛОТЛАРИ КЎРГАЗМАСИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Кўргазма 1994 йил 14-20 июнь кунлари Ўзэкспомарказда (собиқ ВДНХ) ўтказилади

Кўргазмада қуйидаги маҳсулотлар билан танишишингиз мумкин:

Саноат моллари, машина асбоблари, цемент ва шакар заводлари, электроника ва электр моллари, автомобиллар ва эҳтиёт қисмлари, пахта, жун, текстиль, полиэстер газмоллари, тайёр кийимлар, пайпоқ маҳсулотлари, сочиқ, чармдан қилинган буюмлар, оёқ кийим, фармацевтика, спорт буюмлари, жарроҳлик ускуналари, косметика, кимёвий озиқалари, тамаки ва сигареталар, гуруч, озиқ-овқат маҳсулотлари, ёғочдан ясалган уй жиҳозлари, халқ амалий санъати усталарининг маҳсулотлари.

Маълумот учун телефонлар: 771442, 771003, 778272

ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ ВА АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

Сизни «Аския бозори» ҳудудида жойлашган савдо марказига

ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

Бу ерда сотувчилар ва харидорлар учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилган.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Усмон Носир кўчаси, 25-«А» уй. 2, 11, 40, 58, 67, 77, 80-автобусларнинг, 4, 7, 9, 24, 28-трамвайларнинг ва 6, 14, 16, 13, 15-троллейбусларнинг «Яккасарой савдо маркази» бекати.

ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси кўчмас мулк биржаси ишбилармон ва тадбиркор ватандошларимизни, чет эл фуқаролари, давлат ва нодавлат секторида банд бўлган юридик ва жисмоний шахсларни 1994 йил 21 июнь куни соат 9.00 да Ўзбекистонда биринчи марта ўтказиладиган кўчмас мулкларнинг республика савдосига

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Ҳамза театри биноси. Телефонларимиз: 41-01-40, 44-07-84, 39-45-46.

САВДОМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ЮКИНГИЗНИ ЕНГИЛ ҚИЛАМИЗ

«Хорассан—2» қўшма корхонаси ҳуқуқий ва жисмоний шахслар учун 10 тонналик чодирли КамАЗ автомобилида юк ташишни ташкил қилади.

Ҳақ тўлаш шартнома асосида амалга оширилади.

Маълумот учун қуйидаги телефонларга сим қоқинг:

Ҳар куни соат 9 дан 18 гача — 34—53—96;

соат 18 дан 24 гача — 45—22—32.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ 1994/95 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ИККИНЧИ МУТАХАССИСЛИК СИФАТИДА ХАЛҚАРО ИҚТИСОДИЙ МУНОСАБАТЛАР ФАКУЛЬТЕТИ (КЕЧКИ)га

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқишга кирувчилар халқ хўжалигида, қўшма корхоналарда, корпорацияларда ишлаётган ҳамда олий маълумотга эга бўлишлари шарт.

Талабалар «Ташқи иқтисодий фаолият ҳисоб-таҳлили», «Халқаро валюта-кредит муносабатлари», «Маркетинг» мутахассисликлари бўйича ўқитилади.

Ўқиш мобайнида хусусийлаштириш масалалари, инновация сиёсати, қимматбаҳо қоғоз бозори, солиқ сиёсати масалаларини ўрганишга кенгроқ ўрин берилади.

Ўқув шартнома асосида ташкил этилади. Ҳужжатлар шу йилнинг 1 июлидан 20 августигача қабул қилинади.

Қуйидаги ҳужжатлар бўлиши шарт:

1. Ректор номига ариза;
2. Соғлиғи ҳақида справка (0,83 формада);
3. Олий маълумотлилиги ҳақидаги диплом нусхаси;
4. Меҳнат дафтарчасидан кўчирма;
5. 3х4 ҳажмдаги расм (8 дона);
6. Шартнома тузилганлиги ҳақидаги маълумотнома.

Абитуриентларнинг билим даражаси суҳбат орқали аниқланади. Хоҳловчилар суҳбатгача махсус пуллик группаларда тайёргарлик кўришлари мумкин.

Тўлиқ маълумот учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинг: 700063, Олмазор —183. Тошкент Давлат иқтисодиёт университети, 3-корпус, 2—10 хона, кечки бўлим деканати. Тел: 45-28-45.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги жамоаси Наманган вилояти Навоий номидаги мусиқали драма ва комедия театрининг бадиий раҳбари Карим Йўлдошевга онаси

Хоснятхон ОТАБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси ҳамда жумҳурият спорти ветеранлари кенгаши спортимизнинг кекса ходими

Якуб ВАЛИШАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва яқинларига чуқур ҳамдардлик билдирадилар.

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ!

ҲУРМАТЛИ ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ ФУҚАРОЛАРИ!

ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОРЛАР!

ДАВЛАТ МУЛКИНИ БОШҚАРИШ ВА ТАДБИРКОРЛИКНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ФАРҒОНА ҲУДУДИЙ БОШҚАРМАСИ АҚШнинг "ХАЛҚАРО РИВОЖЛАНТИРИШ АГЕНТЛИГИ" ВА "ПРАЙС УОТЕРХАУС" МАСЛАҲАТ ФИРМАСИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА 1994 йил 22 июнь КУНИ ФАРҒОНА ШАҲРИДА КЎЧМАС МУЛКНИНГ ОЧИҚ КИМ ОШДИ СОВДОСИНИ ЎТКАЗАДИ

САВДОГА ҚЎЙИЛМОҚДА:

ФАРҒОНА ШАҲРИДА:

1. 2 хонали хонадон, 1-қават, яшаш сатҳи 33,4 м². А.Қодирий кўчаси,28-уй.
Бошланғич баҳоси: 7,0 млн сўм-купон.

2. 1 хонали хонадон, 2-қават, яшаш сатҳи 18 м². А.Қодирий кўчаси,34-уй.
Бошланғич баҳоси: 5,0 млн. сўм-купон.

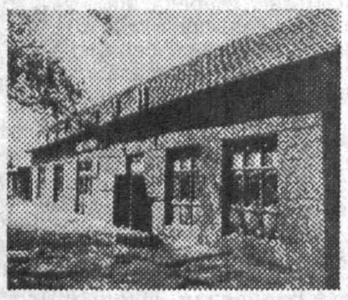

3. 1 хонали хонадон, 3-қават, яшаш сатҳи 18 м². Озодлик кўчаси,8-уй.
Бошланғич баҳоси: 5,0 млн. сўм-купон.

4. 41-сонли озиқ-овқат дўкони, майдони 31 м². Фарғона кўчасида жойлашган.
Бошланғич баҳоси: 30 млн. сўм-купон.

ЎЗБЕКИСТОН ТУМАНИДА:

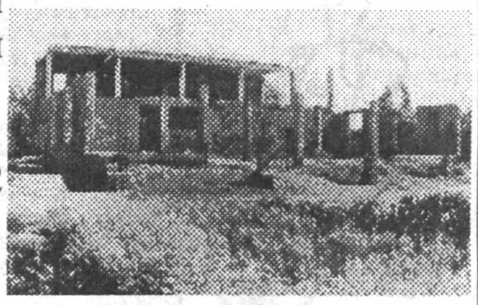

1. Универмаг биноси, қурилиши тугалланмаган, Нурсух қишлоғида, майдони 1100 м², 2 қаватли.
Бошланғич баҳоси : 50,0 млн. сўм-купон.

2. Коттеж типидаги хонадон, 3 хонали, 2 қаватли, яшаш сатҳи 38,7 м², томорқаси 80м², Бўстон қишлоғида.
Бошланғич баҳоси: 15,0 млн. сўм-купон.

3. Коттеж типидаги хонадон, 4 хонали, томорқаси 80,2 м², яшаш сатҳи 56,3 м².
Бошланғич баҳоси: 18,0 млн. сўм-купон.

4. Коттеж типидаги хонадон, 5 хонали, томорқаси 60,2 м².
Бошланғич баҳоси: 20,0 млн. сўм-купон.

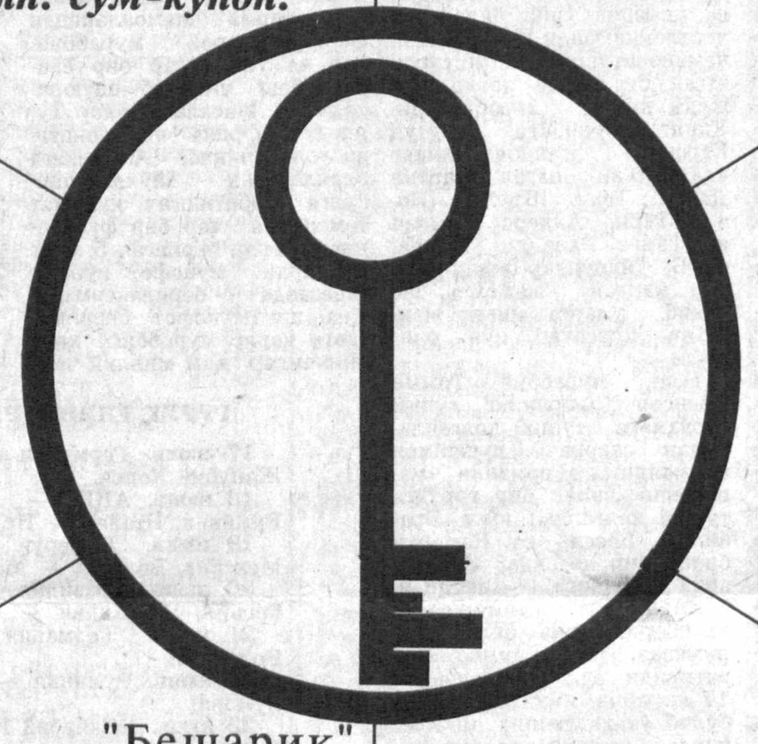

ОЛТИАРИҚ ТУМАНИДА:

1. "Бўстон" қаҳвахонаси, Қўзибоев номли хўжаликда.
Бошланғич баҳоси: 100,0 млн. сўм-купон.

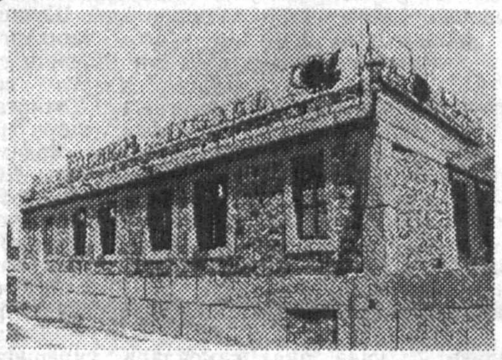

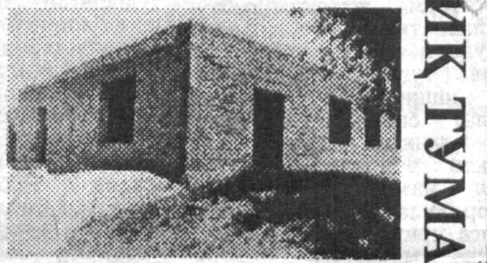

2. Савдо дўкони, қурилиши тугалланмаган, Полосон қишлоғида.
Бошланғич баҳоси:50,0 млн. сўм-купон.

ДАНҒАРА ТУМАНИДА:

1. Миллий чойхона, туман марказида.
Бошланғич баҳоси: 82,0 млн. сўм-купон.

ОХУНБОБОЕВ ТУМАНИДА:

1. "Сўлим" номли Ошхона, 1 қаватли, Сурхтепа қишлоғида.
Бошланғич баҳоси: 50,0 млн. сўм-купон.

БЕШАРИҚ ТУМАНИДА:

1. "Бешариқ" меҳмонхонаси, 2 қаватли, 50 ўринли, 1986 йилда қурилган, туман марказида.
Бошланғич баҳоси: 100,0 млн. сўм-купон.

2. "Бешариқ" ресторани, 2 қаватли, 60 ўринли, туман марказида.
Бошланғич баҳоси: 200,0 млн. сўм-купон.

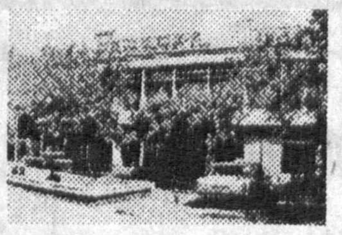

3. "Нилуфар" савдо маркази, туман марказида.
Бошланғич баҳоси: 250,0 млн. сўм-купон.

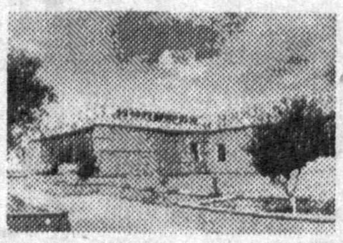

МАНЗИЛИМИЗ:

Фарғона ш., А.Навоий кўчаси,13. 5-қават, 538-хона.

Тел.: *(37322) 4-93-66, 4-04-01, 4-30-11.*

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25. Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров, навбатчи — Б. Норбоев.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г. — 906 80332 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топширилди 21.30.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6 Босишга топшириш вақти — 21.00.